

توصیه‌ی ۲

از بچه‌ها بخواهید با همکاری اعضای گروه خود نام مناسبی برای درس انتخاب کنند.

توصیه‌ی ۳

در پایان قصه، از بچه‌ها پرسید که کدام قسمت از داستان برای آن‌ها جالب‌تر بوده است و چرا؛ شما به این وسیله، هم آموخته‌های آنان از درس را مورد ارزش‌یابی قرار می‌دهید و هم نکات کلیدی درس را مرور می‌کنید.

توصیه‌ی ۴

از بچه‌ها بخواهید درک خود را از معنا و مفهوم کلی شهر برای دیگران بیان کنند.

توصیه‌ی ۵

قصه‌ی ضامن آهو را برای بچه‌ها تعریف کنید یا بگذارید خود آن‌ها - اگر می‌دانند - تعریف کنند یا از کتابی مناسب در این

زمینه استفاده کنید.

توصیه‌ی ۶

در این درس نیز استفاده از قصه‌ی دیواری، در صورتی که امکان آن را داشته باشید، برای ایجاد اشتیاق نسبت به شنیدن داستان و درک مفاهیم آن بسیار مناسب است.

توصیه‌ی ۷

می‌توانید فرصت مناسبی را به خواندن درس اختصاص دهید. متن درس را به عنوان یک قصه و به آرامی بخوانید؛ به گونه‌ای که تک‌تک بچه‌ها بتوانند با عبارت‌های آن رابطه برقرار کنند.

با به کارگیری شیوه‌ای مناسب، برای تقویت روان‌خوانی بچه‌ها تلاش کنید.

توصیه‌ی ۸

برای بهره‌گیری بیشتر و مناسب‌تر از محتوای داستان، بچه‌ها را به تفکر در مورد موضوع درس دعوت کنید.

نکته

فراخواندن بچه‌ها به تفکر، به معنای به کار بردن الفاظ خاص نیست؛ شیوه‌ی گفت‌وگو و رفتار شما با بچه‌ها می‌تواند در این زمینه بسیار مؤثر باشد.

درباره‌ی «دوست‌داری برایت بگویم»

در این قسمت، عبارت نیمه تمامی ارائه شده است تا دانش‌آموزان آن را به هر شکلی که مناسب می‌بینند، کامل کنند. داستان درس، بیانگر مهربانی و توجه امام رضا - علیه السلام - نسبت به موجودی است که به ایشان پناه آورده و برای دفع خطر، کمک خواسته است. کامل کردن این عبارت نیز می‌تواند نشان‌دهنده‌ی درک دانش‌آموزان از این موضوع باشد.

درباره‌ی «من می‌توانم»

در فعالیت این بخش، از دانش‌آموزان خواسته شده است که داستان درس را از زبان یکی دیگر از شخصیت‌ها بازنویسی کنند. این امر علاوه بر این که به مرور و تثبیت مفاهیم کلیدی

برای بررسی موضوع و محتوای قصه از روش کار گروهی استفاده کنید. برای این کار، دانش‌آموزان را در قالب گروه‌های سه یا چهار نفره به انجام دادن فعالیت‌های زیر برانگیزید.

- ۱- درس را به صورت انفرادی بخوانند؛
- ۲- آن را برای اعضای گروه خود توضیح دهند؛
- ۳- هر یک از اعضای گروه، نظر خود را درباره‌ی موضوع و محتوای داستان روی کاغذ بنویسد؛
- ۴- اعضای گروه در مورد یک نتیجه‌گیری جمعی براساس نظر افراد گروه، با یک‌دیگر بحث کنند؛
- ۵- سرگروه، نتیجه‌ی نهایی را برای کلاس بازگو کند.

توصیه‌ی ۹

بچه‌ها را به مطالعه‌ی بخش «برای خواندن» تشویق کنید.

درس کمک می‌کند، فرصت مناسبی برای ارزش‌یابی از آموخته‌های دانش‌آموزان فراهم می‌آورد. این فعالیت، همچنین مقدمه‌ی مناسبی برای انجام دادن کتاب کار این درس است.

درباره‌ی «برای خواندن»

در این بخش، ابتدا اطلاعاتی در مورد امام رضا - علیه السلام - به دانش‌آموزان ارائه شده و سپس، شعر زیبایی برای تقویت علاقه‌مندی بچه‌ها نسبت به ایشان آمده است. این شعر، زمینه‌ساز فعالیت دوم کتاب کار این درس است و حتماً باید قبل از آن فعالیت، تدریس شود.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»

در فعالیت اول کتاب کار این درس، از بچه‌ها خواسته

شده است که داستان را از زبان مادر جوجه‌ها بیان کنند و به این ترتیب، احساس او را درک کرده و بازگو نمایند. این فعالیت همچنین می‌تواند بیانگر احساس و نظر دانش‌آموزان در مورد رفتار امام - علیه السلام - نیز باشد. در این جا، پاسخ یکسانی مدّ نظر نیست و هر دانش‌آموز می‌تواند با سبک و زبان خاصّ خود، این احساس را بیان کند. آنچه در این میان اهمیت دارد، قضاوت و نگرش بچه‌ها نسبت به رفتار امام - علیه السلام - است.

فعالیت دوم کتاب کار این درس، به شعر انتهایی آن مربوط می‌شود. در این جا تصویری وجود دارد که دانش‌آموزان باید آن را رنگ‌آمیزی کنند و در مورد آن، کلمات مناسبی بنویسند.

ارزش‌یابی

شعر

- نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس اول و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی – یادگیری، در جدول هدف – فعالیت این درس آمده است.
- انتخاب کردن نامی مناسب برای درس، با مشورت هم‌کلاسی‌ها
 - بازنویسی کردن داستان درس از زبان مادر جوجه‌ها
 - گفت‌وگو درباره‌ی موضوع و محتوای داستان و قضاوت در مورد رفتار شخصیت‌های آن
 - ابراز کردن احساس شادی و نشاط خود از خواندن
 - خواندن شعر در قالب سرود
 - گفت‌وگو درباره‌ی مضمون شعر و بیان درک خود از آن
 - گفت‌وگو درباره‌ی موضوع و محتوای شعر
 - فعالیت‌های مورد نظر معلم.
 - برای نمایش دادن ارتباط اهداف و فعالیت‌های توصیه شده در این درس، جدولی تهیه شده است که در طراحی، اجرا و ارزش‌یابی تدریس مفید واقع می‌شود.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم	
			فعالیت‌های دانش‌آموز (انتظارات): دانش‌آموز	
*	*		*	آشنایی با حضرت امام رضا – علیه السلام – و ویژگی‌های اخلاقی آن حضرت
	*		*	داستان درس را از زبان مادر جوجه‌ها بازنویسی می‌کند.
	*		*	درباره‌ی موضوع و محتوای شعر، با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.
*	*		*	درباره‌ی موضوع و محتوای داستان، با دوستانش گفت‌وگو و قضاوت می‌کند.
*	*		*	پس از مشورت با دوستانش، نام مناسبی برای درس انتخاب می‌کند.
*	*		*	تقویت علاقه و محبت نسبت به شخصیت و اعمال و رفتار امام رضا – علیه السلام –
*	*		*	احساس شادی و نشاط خود را از خواندن شعر ابراز می‌کند.
	*			شعر را در قالب سرود می‌خواند.
*	*		*	درباره‌ی مضمون شعر و درک خود از آن، با بیانی ساده گفت‌وگو می‌کند.

درباره‌ی قصه‌ی ضامن آهو (پناه دادن حضرت رضا
— علیه‌السلام — به آهوی بیابان)
حاکم رازی می‌گوید: «ابی‌جعفر عتبی مرا برای کاری
تزدابی منصور بن عبدالرزاق فرستاد. چون روز پنجشنبه شد، من
از ابی‌منصور اجازه خواستم تا به زیارت حضرت رضا
— علیه‌السلام — مشرف شوم. ابی‌منصور گفت: بشنو تا حکایتی
برای تو بگویم؛ من در ایام جوانی بر اهل مشهد مقدس رضوی
خشگمین بودم و در راه، متعرض زوآر آن حضرت می‌شدم و
آنچه از لباس و اموال و نوشته‌جات داشتند، می‌گرفتم. روزی
برای صید، بیرون رفتم؛ آهویی را دیدم و یوزپلنگ شکاری خود
را به دنبالش فرستادم. یوزپلنگ به دنبال آهو می‌دوید و آهو هم
فرار می‌کرد تا به دیوار صحن یا حرم حضرت رضا
— علیه‌السلام — رسید و همان‌جا ایستاد. یوزپلنگ به آهو رسید

و همان‌جا ایستاد و جلو نرفت. هر چه کردیم که آهو را بگیرد، از
جای خود تکان نخورد، هر وقت آهو از دیوار فاصله می‌گرفت،
آن حیوان شکاری قصد گرفتن او را می‌کرد؛ تا این که بالاخره
آهو وارد حجره‌ای شد. من جلو رفتم و از کسی که آن‌جا بود،
پرسیدم: این آهو کجا رفت؟ گفت: من آهویی ندیدم. من داخل
شدم؛ آثار آهو را دیدم ولی خودش را نیافتم. فهمیدم حضرت رضا
— علیه‌السلام — آن‌را پناه داده است. پس نذر کردم که دیگر به
زوآر آن حضرت آزار نرسانم و متعرض آن‌ها نشوم. پس از آن هم
هر وقت کار مهمی دارم، به زیارت قبر شریف آن حضرت می‌روم
و حاجتم را از خداوند می‌خواهم و خدا هم حاجتم را برمی‌آورد.
تا به حال، دوبار از خداوند فرزند پسر خواسته‌ام و خداوند هم به
من عنایت فرموده است و این از برکت آن مشهد مقدس است که
بر امام آن‌جا سلام باد!»

۳- همراهی کردن با بزرگ‌ترها در زیارت اماکن متبرکه و رعایت برخی آداب زیارت.

دانش‌آموز، در فرایند آموزش این درس
۱- خاطرات خود را از زیارت‌هایی که انجام داده است،
بیان می‌کند.

۳- بایک نقاشی، بخش مهم یا خاطره‌انگیزی را از زیارتی که انجام داده است، نشان می‌دهد.

زیارت
حرم

- ۱- آشنایی با برخی آداب و مراسم زیارت
- ۲- اشتیاق به زیارت حرم مطهر ائمه (ع) و امامزاده‌ها

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

توصیه‌ی ۱

خوب است مقداری خوردنی – مثلاً نخود و کشمش – به کلاس بیاورید ؛ با این بهانه که فردی به زیارت رفته و سوغات آورده است.

توصیه‌ی ۲

تصاویر یا بوسترهایی از حرم مطهر امام رضا – علیه‌السلام – یا هر زیارتگاه شریف دیگر به کلاس بیاورید تا بچه‌ها آن‌ها را

بینند.

توصیه‌ی ۳

برای انجام دادن یک ارزیابی تشخیصی و آگاهی از میزان آشنایی بچه‌ها با امام رضا – علیه‌السلام – خوب است کلاس را با پرسش‌هایی درباره‌ی میزان آشنایی بچه‌ها با ایشان شروع کنید ؛ مثلاً : «تا چه حد ایشان را می‌شناسید؟»، «چند بار به زیارتشان رفته‌اید؟»، «چه خاطراتی از زیارت خود دارید؟» و

توصیه‌هایی برای تدریس

توصیه‌ی ۱

از بچه‌ها بخواهید به تصویر درس دقت کنند و آن را بخوانند. (در این باره به توضیحات راجع به فن تصویرخوانی در درس اول مراجعه کنید.)

توصیه‌ی ۲

می‌توانید فرصت مناسبی را به خواندن درس اختصاص دهید. متن درس را به عنوان یک قصه و به آرامی بخوانید ؛ به

گونه‌ای که تک تک بچه‌ها بتوانند با عبارت‌های آن ارتباط برقرار کنند.

توصیه‌ی ۳

از بچه‌ها بخواهید خاطرات خود را از سفرهای زیارتی‌ای که داشته‌اند، بیان کنند یا بنویسند.

توصیه‌ی ۴

به کمک بچه‌ها، نمایشگاه عکس، نقاشی و کتاب در مورد زیارت برگزار کنید.

توصیه‌ی ۵

برای یک گردش کوتاه برنامه‌ریزی کنید و بچه‌ها را به نزدیک‌ترین زیارت‌گاهی که در منطقه‌ی شما وجود دارد، ببرید.

توصیه‌ی ۶

از یکی از اولیای دانش‌آموزان یا همکاران مدرسه که به زیارت مرقد مطهر پیامبر اسلام (ص) نائل شده است، دعوت کنید تا از خاطرات خود برای بچه‌ها تعریف کند.

درباره‌ی «دوست داری برایت بگویم»

در این قسمت، عبارت نیمه‌تمامی آمده است که دانش‌آموزان باید آن را با درخواست‌های خود از امام رضا - علیه السلام - کامل کنند. این فعالیت می‌تواند ابزار برقراری ارتباط عاطفی مناسبی بین بچه‌ها و امام رضا - علیه السلام - باشد.

درباره‌ی «من می‌توانم»

در این جا از دانش‌آموزان خواسته شده است که خاطره‌ای از زیارت یکی از اماکن مقدس را بیان کنند. این فعالیت، به تثبیت مفاهیم درس و تقویت احساس خوشایند بچه‌ها نسبت به موضوع کمک می‌کند.

درباره‌ی «برای خواندن»

برخی از آداب زیارت که جزء اهداف اصلی این درس‌اند، در این قسمت مطرح شده‌اند.

درباره‌ی نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار

فعالیت کتاب کار این درس، شامل سه تصویر از برخی آداب زیارت و دو متن کوتاه در مورد دو تصویر است. دانش‌آموزان ابتدا باید تعیین کنند که کدام نوشته‌ها مربوط به کدام تصاویرند و سپس، برای تصویر باقی‌مانده، متن کوتاهی بنویسند.

ارزش‌یابی

– با یک نقاشی، بخش مهم یا خاطره‌انگیزی از زیارتی را

که انجام داده است، نشان دهد.

– فعالیت‌های مورد نظر معلم.

برای نمایش دادن ارتباط اهداف و فعالیت‌های توصیه شده

در این درس، جدولی تهیه شده است که در طراحی، اجرا و

ارزش‌یابی تدریس می‌تواند مفید باشد.

مشاهده‌ی عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های زیر و ثبت

نتایج آن در «جدول ثبت نتایج مشاهدات آموزگار»، به ارزش‌یابی

دقیق آموخته‌های ایشان از این درس کمک می‌کند.

– خاطرات خود را از زیارت‌هایی که انجام داده است،

بیان کند.

– برخی از آداب زیارت را نام ببرد.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				فعالیت‌های دانش‌آموز (انتظارات): دانش‌آموز.....	اهداف
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
	*	*	*	برخی از آداب زیارت را نام می‌برد.	آشنایی با برخی آداب و مراسم زیارت
*	*		*	خاطرات خود را از زیارت‌هایی که انجام داده است، بیان می‌کند.	اشتیاق به زیارت حرم مطهر ائمه (ع) و امام زاده‌ها
*	*		*	با یک نقاشی، بخش مهم یا خاطره‌انگیزی از زیارتی را که انجام داده است، نشان می‌دهد.	

دانستنی‌های معلم

تحصیل رقت قلب و خضوع و شکستگی خاطر کردن به تصور و

فکر در عظمت و جلالت قدر صاحب آن مرقد منور و این که

می‌بیند ایستادن او را و می‌شنود کلام او را و جواب می‌دهد سلام

او را و ... تا جایی که قلب آمادگی حضور پیدا کند.

۹- انجام دادن سجده‌ی شکر به جهت این که به این مکان

رسیده است؛

۱۰- مقدم داشتن پای راست در وقت داخل شدن

۱۱- در وقت زیارت رو به قبر منور ایستادن

۱۲- گفتن تکبیر هنگام دیدن قبر منور

۱۳- خواندن زیارات مأثوره

۱۴- به جا آوردن نماز زیارت (حداقل دو رکعت) و بهتر

است در بالای سر به جا آوردن

۱۵- دعا کردن بعد از نماز برای دین و دنیای خود و

تعمیم آن

۱۶- تلاوت قرآن و هدیه کردن آن به روح مقدس امام یا پیامبر

برخی از آداب زیارت عبارت‌اند از:

۱- غسل کردن پیش از رفتن به زیارت

۲- ترک کردن کلام بیهوده و لغو و مخاصمه و مجادله

۳- داشتن طهارت

۴- پوشیدن جامه‌های مناسب و پاک و پاکیزه (ترجیحاً به

رنگ سفید)

۵- گام‌ها را کوتاه برداشتن و به آرامی و وقار حرکت

کردن، خاضع و خاشع بودن، سر به زیر انداختن و به اطراف خود

توجه نداشتن.

۶- خوشبو کردن خود در غیر از زیارت امام حسین (ع)

۷- در وقت رفتن به حرم مطهر، زبان را به ذکر تکبیر،

تحمید، تسبیح، تهلیل و تمجید مشغول کردن و به صلوات فرستادن

بر محمد و آل محمد – علیهما السلام – دهان را معطر کردن.

۸- بر در حرم ایستادن و اذن دخول طلبیدن و سعی در

۱۷- بلند نکردن صدای خود در وقت زیارت

۱۹- انفاق کردن به قدر توان. (مفاتیح الجنان، ص ۵۵۴؛

با اندکی تصرف)

۱۸- توبه و استغفار کردن به جهت گناهان

نکته

موارد مذکور صرفاً برای دانستن معلم است و جز موارد معدود، مثل موارد ۴، ۶، ۷، ۸، ۱۱ و ۱۵، (آن هم به زبان ساده) آموزش آن‌ها به دانش‌آموزان ضرورتی ندارد.

توضیح درس

حضرت امام محمد تقی - علیه السلام - فرزند امام رضا - علیه السلام - طی عمر کوتاه اما پربار خود، منبع خدمات شایسته‌ای به اسلام بوده‌اند. آن حضرت پس از شهادت پدر، وظیفه‌ی هدایت و رهبری مسلمانان را به عهده گرفتند و مؤمنان راستین همواره به ایشان و رفتار و کردارشان اقتدا می‌کردند. امام محمد تقی - علیه السلام - امامی بزرگ، انسانی انقلابی و ظلم ستیز و مردی سخاوتمند و مهربان بودند؛ به طوری که مردم به ایشان لقب «جواد» دادند.

این درس به معرفی امام جواد - علیه السلام - اختصاص دارد و هدف اصلی آن، اشاره به دو ویژگی امام جواد - علیه السلام - یعنی شجاعت و سخاوت آن حضرت، است. قصه‌ی درس، از ویژگی اول امام (شجاعت) حکایت دارد و شناسایی ویژگی دوم ایشان با فعالیت کتاب کار انجام می‌شود.

اهداف

۱- آشنایی با حضرت امام محمد تقی - علیه السلام - و

ویژگی‌های اخلاقی آن حضرت

۲- تقویت علاقه و محبت نسبت به شخصیت و اعمال و رفتار امام محمد تقی (ع).

انتظارات

دانش‌آموز در فرایند آموزش این درس

- ۱- درباره‌ی رفتار امام محمد تقی - علیه السلام - با مأمون، با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.
- ۲- برخی از موقعیت‌هایی را که «شجاعت» در آن‌ها عملی پسندیده است، تشخیص می‌دهد.
- ۳- برخی از مصادیق سخاوتمندی را در زندگی روزمره‌ی خود بیان می‌کند.
- ۴- برای پیاده‌کردن آنچه از زندگی امام نهم (ع) آموخته است، توصیه‌هایی ارائه می‌دهد.

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

یادآوری

شروع مناسب یک درس در میزان کارایی فعالیت‌های یادگیری تأثیر بسزایی دارد. همچنین، فرصت مناسبی برای شما فراهم می‌آورد تا به یک ارزش‌یابی تشخیصی برای درک میزان دانسته‌های پیشین دانش‌آموزانتان در مورد محتوای درس اقدام کنید.

توصیه‌ی ۱

برای ایجاد اشتیاق به شنیدن داستان و درک مفاهیم آن، می‌توانید از فنّ «قصه‌ی دیواری» استفاده کنید.

توصیه‌ی ۲

با توجه به ساختار داستانی این درس، بهترین شیوه برای

شروع کردن آن، ایجاد اشتیاق به شنیدن داستان است.

توصیه‌ی ۳

درس را با سؤال شروع کنید. از بچه‌ها بپرسید: «عنوان درس، به چه معنا است؟» و «کودک شجاع کیست؟».

توصیه‌هایی برای تدریس

یادآوری

توصیه‌های تدریس، در واقع همان روش‌های منحصر به فرد تدریس‌اند که از میان تعداد بی‌شماری از روش‌ها، توسط مؤلفان و همکاران آن‌ها گزینش شده‌اند؛ بنابراین، ضرورتاً «بهترین و کامل‌ترین» نیستند و صرفاً چند نمونه قلمداد می‌شوند.

توصیه‌های زیر مواد خام طرح درس شما قلمداد می‌شود و شما به صلاح‌دید خود می‌توانید در مراحل تدریس، به گونه‌ای مناسب از آن‌ها استفاده کنید.

استفاده از همه‌ی توصیه‌ها ضرورت ندارد و شما می‌توانید به برخی از توصیه‌های زیر برای تدریس عمل کنید.

همچنین، می‌توانید روش‌های ذکر شده را به شکل مناسبی تلفیق کنید.

توصیه‌ی ۱

می‌توانید درس را برای بچه‌ها به صورت قصه تعریف کنید یا آن را از رو بخوانید.

توصیه‌ی ۲

می‌توانید از چند نفر از بچه‌ها که آمادگی بیشتری دارند، بخواهید قصه‌ی درس را از قبل با دقت بخوانند و برای سایرین تعریف کنند.

توصیه‌ی ۳

قصه را در قالب قصه‌گویی همراه با نمایش – با همکاری و بازی بچه‌ها – بیان کنید.

توصیه‌ی ۴

در قالب یک فعالیت گروهی، از بچه‌ها بخواهید در مورد رفتار شخصیت‌های داستان، قضاوت کنند. برای این کار، آن‌ها را در گروه‌های سه یا چهار نفره به انجام دادن فعالیت‌های زیر ترغیب کنید.

۱- درس را به صورت انفرادی بخوانند؛

۲- آن را برای اعضای گروه خود توضیح دهند؛

۳- هر یک از اعضای گروه، نظر خود را درباره‌ی رفتار شخصیت‌های اصلی داستان، روی کاغذ بنویسد؛

۴- اعضای گروه برای یک نتیجه‌گیری جمعی براساس نظر افراد گروه، با یک‌دیگر بحث کنند؛

۵- سرگروه، نتیجه‌ی نهایی را برای کلاس بازگو کند.

توصیه‌ی ۵

از بچه‌ها بخواهید چند نمونه از موقعیت‌هایی را که شجاعت و سخاوت در آن‌ها می‌تواند امری پسندیده تلقی شود، بیان کنند.

توصیه‌ی ۶

از دانش‌آموزان بخواهید داستان، شعر یا خاطره‌ای مناسب در این زمینه بیان کنند.

توصیه‌ی ۷

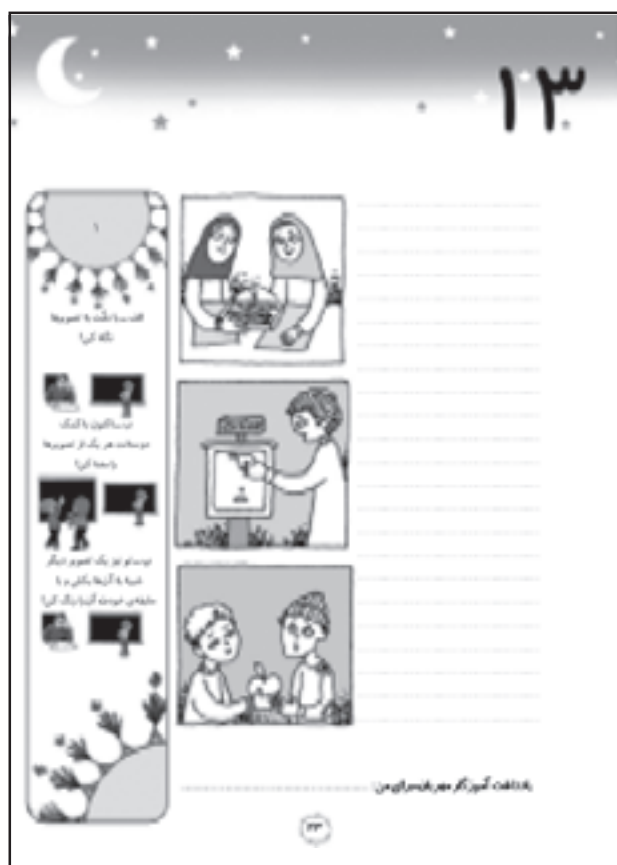
چند نمونه رفتار را نام ببرید یا تصاویر آن‌ها را نشان دهید و از دانش‌آموزان بخواهید رفتارهایی را که نشانه‌ی شجاعت‌اند، مشخص کنند و نام ببرند.

درباره‌ی «دوست داری برایت بگویم»

پرسش‌های این بخش، توجه دانش‌آموزان را به صفت شجاعت امام که در درس آمده است، جلب می‌کند، در سؤال اول، علت رفتار امام پرسیده شده است و سؤال دوم از بچه‌ها خواسته است که مصادیق و نشانه‌های شجاعت را تشخیص دهند و بیان کنند.

درباره‌ی «من می‌توانم»

فعالیت این بخش، فرصت مناسبی برای جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از تدریس این درس است. دانش‌آموزان در این قسمت، به چگونگی پیاده‌کردن آنچه از زندگی امام جواد – علیه السلام – آموخته‌اند، می‌اندیشند. این فعالیت می‌تواند در آخرین بخش تدریس این درس قرار گیرد.

درباره‌ی «برای خواندن»

در این قسمت، اطلاعاتی در مورد زندگی امام جواد -علیه السلام- به دانش‌آموزان ارائه شده است.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»

در کتاب کار، تصاویری از بخشش و کمک مردم به یک‌دیگر ترسیم شده است و دانش‌آموزان باید نمونه‌های دیگری از آن‌ها را به تصویر بکشند.

ارزش‌یابی

مشاهده‌ی عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های زیر و ثبت نتایج آن در «جدول ثبت نتایج مشاهدات آموزگار» به ارزش‌یابی دقیق آموخته‌های ایشان از این درس کمک می‌کند.

- گفت وگو درباره‌ی رفتار امام محمدتقی - علیه السلام -

با مأمون

- تشخیص و شناسایی برخی از موقعیت‌هایی که «شجاعت»

در آن‌ها عملی پسندیده است.

- بیان کردن برخی از مصادیق سخاوتمندی در زندگی

روزمره‌ی خود

- ارائه‌ی توصیه‌هایی برای پیاده کردن آنچه از زندگی

امام نهم (ع) آموخته است؛

- فعالیت‌های مورد نظر معلم.

برای نمایش دادن ارتباط اهداف و فعالیت‌های توصیه شده

در این درس، جدولی تهیه شده است که در طراحی، اجرا و

ارزش‌یابی تدریس مفید واقع می‌شود.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش‌آموز (انتظارات): دانش‌آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
	*		*	آشنایی با حضرت امام محمدتقی -علیه السلام- و ویژگی‌های اخلاقی آن حضرت	برخی از موقعیت‌هایی را که «شجاعت» در آن‌ها عملی پسندیده است، تشخیص می‌دهد.
	*		*		برخی از مصادیق سخاوتمندی را در زندگی روزمره‌ی خود بیان می‌کند.
*	*		*	تقویت علاقه و محبت به شخصیت و اعمال و رفتار امام محمدتقی (ع)	درباره‌ی رفتار امام محمدتقی - علیه السلام - با مأمون، با دوستانش گفت وگو می‌کند.
*	*		*		برای عملی کردن آنچه از زندگی امام نهم (ع) آموخته است، پیشنهادهایی ارائه می‌دهد.

برگزاری جشن به دانش‌آموزان بدهد.

توضیح درس

ایجاد حال و هوای شاد و با نشاط در کلاس، به جهت برگزاری جشن‌های دینی و مذهبی، ترویج فرهنگ مناسب اجرای مراسم دینی و تمرین برنامه‌ریزی و همکاری در انجام یک کار دسته جمعی، از اهداف توجه به اعیاد اسلامی در هدیه‌های آسمان پایه‌های مختلف است. در کلاس چهارم، جشن عید مبعث برای این منظور، در نظر گرفته شده است. با آن که ممکن است ایام بزرگداشت عید مبعث در تعطیلات تابستانی مدارس باشد اما از فرصت تدریس این درس، می‌توان برای برگزاری یکی دیگر از اعیاد اسلامی که در سال تحصیلی واقع می‌شوند، استفاده کرد. متن درس، داستان بعثت پیامبر اکرم (ص) را حکایت می‌کند و هدف اصلی آن، ایجاد شور و نشاط در بچه‌ها برای برگزاری جشنی به مناسبت مبعث پیامبر اسلام (ص) است. داستان بعثت نیز با این انگیزه مطرح شده است که حس و حال بهتری برای

اهداف

۱- آشنایی با عید مبعث به عنوان یکی از اعیاد بزرگ

اسلامی

۲- اشتیاق به شرکت در مراسم عید مبعث

۳- مشارکت در برگزاری مراسم عید مبعث.

انتظارات

دانش‌آموز در فرایند آموزش این درس

۱- عید مبعث را به عنوان یکی از اعیاد بزرگ مسلمانان

می‌شناسد.

۲- به شرکت در مراسم عید مبعث (یا برگزاری مراسمی

در مدرسه) علاقه نشان می‌دهد.

۳- با هم کلاس‌ها و آموزگار خود، در برگزاری جشن عید مبعث در کلاس مشارکت می‌کند.

مفاهیم کلیدی

جشن عید مبعث

توصیه‌هایی برای شروع مناسب درس

توصیه‌ی ۱

می‌توانید با یک ظرف نقل، شیرینی یا شکلات وارد کلاس شوید و از بچه‌ها پرسید: «فکر می‌کنید برای چه با این ظرف شکلات وارد کلاس شده‌ام؟» یا این که: «بچه‌ها چه وقت‌هایی ما شکلات و نقل و شیرینی به همدیگر تعارف می‌کنیم؟»

می‌توانید از جلسه‌ی قبل، موضوع برگزاری یک جشن کلاسی را با بچه‌ها مطرح کنید تا با کمک آن‌ها برای برگزاری جشن، برنامه‌ای تنظیم شود. خوب است به هر دانش‌آموز،

مسئولیتی بدهید تا تدارکات یا اجرای بخشی از برنامه‌های جشن را به عهده گیرند.

توصیه‌هایی برای تدریس

توصیه‌ی ۱

با کمک بچه‌ها، جشنی برای بزرگداشت مبعث پیامبر اسلام (ص) (یا هر مناسبت مذهبی دیگری که در سال تحصیلی وجود دارد) برگزار کنید.

به بچه‌ها بگویید: «فرض کنید چند روز دیگر جشن مبعث پیامبر فرا می‌رسد. برای این جشن چه توصیه‌هایی دارید؟» از توصیه‌هایی که بچه‌ها ارائه می‌دهند، استقبال کنید. مهم این است که بچه‌ها در فضایی که ایجاد می‌شود (یا خود ایجاد می‌کنند) احساس شادی و نشاط نمایند و در ایجاد فضایی شادتر مشارکت کنند و یک جشن واقعی برگزار کنند.

نکته

برای بچه‌ها «مناسبت» معنا ندارد و هر لحظه می‌تواند برای آن‌ها یک جشن واقعی و لذت‌بخش باشد. شما می‌توانید اعلام کنید همین الان، همین امروز، روز مبعث پیامبر خداست! بچه‌ها این بازی را خیلی دوست دارند؛ به شرطی که شرایط بازی آدم بزرگ‌ها بر بازی آن‌ها تحمیل نشود! بکوشید تا فضا سازی مناسب انجام شود و دانش‌آموزان در موقعیت ذهنی مورد نظر شما قرار گیرند؛ بدین ترتیب، ضرورتاً به دنبال روز مبعث پیامبر اسلام مطابق با تقویم نباشید. هر چند که ویژگی پیمانه‌ای ساختار کتاب هدیه‌های آسمان این امکان را به شما می‌دهد که هر درس را صرف نظر از ترتیب قرار گرفتن آن در کتاب درسی، در هر زمان که لازم و مناسب می‌دانید، ارائه دهید؛ برای مثال، در صورت لزوم، تدریس بخش پیامبری را می‌توانید تا زمان ولادت یا مبعث پیامبر (ص) به تأخیر یا به عکس به جلو بیندازید.

توصیه‌ی ۲

با کمک بچه‌ها، کلاس را تزئین کنید.

توصیه‌ی ۳

متن درس را برای بچه‌ها بخوانید.

نکته

خواندن متن درس باید به گونه‌ای باشد که بچه‌ها بیش از پیش خود را در فضای جشن احساس کنند. متن درس می‌تواند در قسمتی از جشن توسط بچه‌ها نیز خوانده شود. شعر پایانی آن نیز برای اجرای سرود در چنین برنامه‌ای مناسب است.

توصیه‌ی ۴

برای برگزاری جشن در کلاس، از همکاری والدین بهره بگیرید. از آن‌ها دعوت کنید تا در مراسم جشن کلاس شما نیز حضور داشته باشند.

مذهبی که در آن‌ها شرکت داشته‌اند، بیان کنند.

توصیه‌ی ۷

به دانش‌آموزان فرصت دهید تا از مراسم یک جشن مذهبی نقاشی بکشند.

توصیه‌ی ۸

می‌توانید برای واداشتن بچه‌ها به تلاش و کوشش بیشتر، زمینه‌های لازم برای تحقیق و مطالعه درباره‌ی موضوعات کلیدی درس را فراهم نمایید.

توصیه‌ی ۹

از بچه‌ها بخواهید توصیه‌های خود را برای برگزاری یک جشن باشکوه ارائه دهند و مشخص کنند که در کدام قسمت می‌توانند مسئولیت به عهده بگیرند.

فراموش نکنید که یک جشن، چه در خانه و چه در کلاس، می‌تواند با ابزارها و امکانات بسیار جزئی برگزار شود و اساساً به داشتن وسایل خاص و گران قیمت نیازی نیست.

توصیه‌ی ۵

به دانش‌آموزان توصیه کنید که برای این مناسبت، روزنامه‌ی دیواری درست نمایند. نمایشگاهی از روزنامه‌های بچه‌ها ترتیب دهید تا همه از آن‌ها دیدن کنند.

توصیه‌ی ۶

از دانش‌آموزان بخواهید خاطرات خود را از جشن‌های

توصیه‌ی ۱۰

مراحل‌ی را پیش‌بینی کرده است که می‌توانند به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های جشن کمک کنند. این فعالیت با توجه به شباهتی که با فعالیت «دوست‌داری برایت بگویم» دارد، می‌تواند به عنوان اولین فعالیت درس مورد استفاده قرار گیرد.

متن درس می‌تواند به عنوان دکلمه در جمع بچه‌ها و والدینشان خوانده شود و بعد از آن، بچه‌ها سرودهای مناسب این جشن را اجرا کنند.

درباره‌ی «دوست‌داری برایت بگویم»

سؤال این قسمت، به هدف اصلی درس اشاره دارد و زمینه‌ساز برنامه‌ریزی و برگزاری جشن عید مبعث در مدرسه است. از این فعالیت، حتی می‌توان به عنوان فعالیت آغازین درس نیز استفاده کرد و پس از ایجاد انگیزه در این مورد، داستان مبعث را برای بچه‌ها، نقل کرد یا خواند.

درباره‌ی «من می‌توانم»

فعالیت این بخش، تهیه‌ی کارت تبریک برای جشن عید مبعث است. ساختن کارت تبریک برای دوستان آن‌گونه که در این بخش آمده است، می‌تواند به فعالیتی بسیار شوق‌انگیز و دل‌چسب مبدل شود. شما این کار را باید به گونه‌ای سازماندهی کنید که علاوه بر رعایت جنبه‌های هنری و زیبایی‌شناختی، بچه‌ها ارتباط آن را با پیامبر اکرم (ص) و بزرگداشت مبعث ایشان به خوبی ادراک و احساس کنند.

این فعالیت، همچنین می‌تواند به ایجاد فرهنگ برگزاری هرچه باشکوه‌تر اعیاد مذهبی کمک می‌کند. فعالیت کتاب‌کار این درس، پس از پاسخ‌دادن به سؤال «دوست‌داری برایت بگویم» و انجام دادن فعالیت این قسمت، نتیجه‌ی بهتری می‌دهد.

درباره‌ی «برای خواندن»

برای این بخش، شعری در نظر گرفته شده است که بچه‌ها می‌توانند با کمک یک‌دیگر روی آن آهنگ بگذارند و آن را به شکل یک سرود دسته‌جمعی اجرا کنند.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب‌کار»

فعالیت کتاب‌کار این درس، ضمن ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای برگزاری جشن عید مبعث در مدرسه‌ی خود،

ارزش‌یابی

مشاهده‌ی عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های زیر و ثبت نتایج آن در «جدول ثبت نتایج مشاهدات آموزگار» می‌تواند به ارزش‌یابی دقیق آموخته‌های ایشان از این درس کمک کند.

— شناخت عید مبعث، به عنوان یکی از اعیاد بزرگ

مسلمانان

— ابراز علاقه به شرکت در مراسم عید مبعث

— مشارکت در برگزاری مراسم جشن عید مبعث

— فعالیت‌های مورد نظر معلم.

برای نمایش ارتباط اهداف و فعالیت‌های توصیه شده در

این درس، جدولی تهیه شده است که در طراحی، اجرا و ارزش‌یابی

تدریس می‌تواند مفید واقع شود.

اهداف				فعالیت‌های دانش آموز (انتظارات): دانش آموز	طبقات و حوزه‌های یادگیری
اهداف	فعالیت‌های دانش آموز (انتظارات): دانش آموز	درک مفاهیم	کسب مهارت‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها
آشنایی با عید مبعث به عنوان یکی از اعیاد بزرگ اسلامی	عید مبعث را از اعیاد بزرگ مسلمانان می‌داند.	*	*	*	*
اشتقاق به شرکت در مراسم عید مبعث	به شرکت در مراسم عید مبعث علاقه نشان می‌دهد.	*	*	*	*
مشارکت در برگزاری مراسم عید مبعث	با هم‌کلاس‌ها و آموزگار خود، در برگزاری جشن عید مبعث در کلاس مشارکت می‌کند.	*	*	*	*

دانستنی‌های معلم

درباره‌ی شعب ابی‌طالب و ماجرای تحریم اقتصادی شعب (به کسر شین) در لغت به معنای درّه است و داستان «شعب ابی‌طالب» به محاصره‌ی اقتصادی مسلمانان در سال هفتم بعثت مربوط می‌شود. در آن زمان سران قریش که از نفوذ و پیشرفت حیرت‌انگیز آیین یکتاپرستی به شدت ناراحت بودند، به فکر یافتن چاره افتادند و سرانجام، تصمیم گرفتند مسلمین را محاصره‌ی اقتصادی کنند؛ به همین علت، عهدنامه‌ای آماده کردند و آن را به امضای سران قریش رساندند و با شدت هرچه تمام‌تر آن را به اجرا گذاشتند. در این میان، یگانه حامی پیامبر (ابوطالب)، از عموم خویشاوندان دعوت کرد و وظیفه‌ی کمک به پیامبر را بر دوش آن‌ها گذاشت. پیشنهاد او این بود که عموم فامیل از محیط مکه بیرون بروند و در دره‌ای به نام شعب ابی‌طالب که در میان کوه‌های مکه قرار داشت، ساکن شوند؛ به این ترتیب، آن‌ها از مشرکان و محیط زندگی آن‌ها دور می‌شدند. خاندان پیامبر این پیشنهاد را پذیرفتند و تصمیم گرفتند که برای جلوگیری از حمله‌های ناگهانی قریش، برج‌های مراقبت در نقاط خاصی تأسیس کنند و افرادی را نیز به دیده‌بانی در آن‌جا بگمارند.

نکته

این دانستنی‌ها صرفاً برای معلم است و آموزش آن‌ها به دانش‌آموزان ضرورتی ندارد.

این محاصره سه سال طول کشید؛ در این میان، شدت عمل قریش در اجرای عهدنامه، ذره‌ای از صبر و بردباری مسلمانان نکاست اما سرانجام، ناله‌ی جان‌گداز فرزندان و کودکان و وضع رقت‌بار عموم مسلمانان، گروهی را تحت تأثیر قرار داد؛ ایشان از امضای عهدنامه سخت پشیمان شدند و به فکر حلّ قضیه افتادند؛ پس، جلسه‌ای تشکیل دادند و کسانی که از قبل متفق‌القول شده بودند، آغاز سخن کرده و گفتند که باید به این وضع رقت‌بار پایان داد و این عهد نامه‌ی ظالمانه را پاره کرد. تنها مخالف این موضوع، ابوجهل بود که در مخالفت با دیگر سران قریش، سکوت کرد و ساکت نشست. در این میان، یکی از افراد حاضر در جلسه به سراغ عهدنامه رفت تا آن را پاره کند اما دید که به غیر از عبارت «بسمک اللهم» که قریش، نامه‌های خود را با آن آغاز می‌کردند، همه‌ی نامه را موریانه خورده است. ابوطالب که این موضوع را از نزدیک می‌دید و منتظر پایان گرفتن ماجرا بود، جریان را به اطلاع برادرزاده‌ی خود، پیامبر، رساند و پس از هم‌فکری با ایشان، سرانجام، مقرر شد که پناهندگان به شعب، به خانه‌های خود بازگردند. (فروغ ابدیت، ج ۱، ص ۲۸۰ تا ۲۸۵)

درس ۱۵ - این دوستی‌ها

توضیح درس

این درس نیز مانند درس هشتم به آموزش حقوق دیگران و وظایف ما در مقابل آن‌ها می‌پردازد و تمرکز آن، بیشتر بر «وظایف ما در مقابل دوستانمان» است. چهار موقعیت از مواردی که به صورت روزمره و مکرر برای بچه‌ها اتفاق می‌افتد، بازسازی شود تا دانش‌آموزان، انتظارات و برخوردهای هر دو طرف را در یک ارتباط دوستانه مورد توجه و قضاوت قرار دهند و به رعایت حقوق دوستان خود، ترغیب شوند.

این درس بر دو نکته‌ی مهم تأکید دارد ؛ ۱- انتظارات صحیحی که یک دوست می‌تواند از دوست خود داشته باشد ؛ ۲- مسئولیت یک فرد مسلمان در مقابل دوست خود.

اهداف

۱- آشنایی با برخی از وظایف و حقوق دوستان نسبت به یک دیگر

12人

- ۲- تقویت این نگرش که «هر مسلمان باید دوستان خود را از میان خوب‌ها برگزیند و به آن‌ها نیکی کند»
- ۳- تلاش برای برخورداری از رفتار نیک با دوستان
- ۴- آشنایی با توصیه‌های اسلام درباره‌ی کمک به دیگران در موقع نیاز
- ۵- آشنایی با ویژگی‌های دوست خوب و راه‌های حفظ دوستی با او.

انتظارات

دانش آموز، در فرایند آموزش این درس

۱- درباره‌ی وقایعی که در متن درس ذکر شده است، با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.

۲- درباره‌ی رفتار شخصیت‌های داستان‌های کوتاه درس، قضاوت می‌کند.

۳- داستان‌ها را مطابق میل خود کامل می‌کند یا تغییر

می‌دهد.

توصیه‌هایی برای تدریس

توصیه‌ی ۱

با استفاده از داستان‌ها، تصاویر یا حتی فیلم‌هایی که بیانگر رفتار ناشایست یک دوست با دوست خود است، فضایی ایجاد کنید تا دانش‌آموزان درباره‌ی مشکلاتی که این گونه مسائل در زندگی افراد (به ویژه بچه‌ها) به وجود می‌آورد، با یکدیگر گفت‌وگو کنند. «ایجاد مسئله در ذهن بچه‌ها و برانگیختن آنان به تلاش برای حل کردن آن»، یکی از بهترین فنون آموزش مفاهیم این درس به کودکان است. اگر این موقعیت‌ها به گونه‌ای حساب شده و اندیشیده خلق و به بچه‌ها ارائه شوند، کودکان احساس می‌کنند که برای حل کردن یک مسئله یا مشکل، باید به طور جدی بیندیشند و راه حل ارائه دهند.

توصیه‌ی ۲

دانش‌آموزان را به تشکیل گروه‌های دوستی و همکاری (مانند بچه‌های طبیعت در پایه‌ی سوم) تشویق کنید تا فرصت‌هایی عملی برای تمرین رعایت حقوق دوستان و افزایش صمیمیت در میان بچه‌ها، به وجود آید.

توصیه‌ی ۳

متن درس را قطعه قطعه بخوانید و از دانش‌آموزان پرسید که آیا با این کارها، دوستی بچه‌ها ادامه پیدا می‌کند. از آن‌ها بخواهید در مورد راه‌های جلوگیری از وقوع چنین ماجراهایی صحبت کنند.

توصیه‌ی ۴

از دانش‌آموزان بخواهید خاطرات خود را در مورد وقایعی شبیه به ماجراهای درس، بیان کنند.

توصیه‌ی ۵

از بچه‌ها بخواهید وقایع درس را به شکلی مناسب تغییر داده و آن را برای سایرین نمایش دهند.

توصیه‌ی ۶

از دانش‌آموزان بخواهید درباره‌ی اختلافات و صمیمیت‌های بچه‌ها در یک زنگ تفریح مدرسه، گزارش تهیه کنند و آن را در کلاس مطرح نمایند. برای این کار می‌توان یک فرصت ۶-۷ دقیقه‌ای به بچه‌ها داد و از آن‌ها خواست براساس موضوعاتی که در زندگی آنان یا محیط مدرسه پیش آمده است،

۴- نمونه‌های دیگری از رفتار مناسب و نامناسب با دوستان را در قالب خاطره یا داستان ذکر می‌کند.

۵- برخی از وظایف خود را در برابر خویشان، دوستان یا همسایگان ذکر می‌کند.

۶- برخی از ویژگی‌های دوست خوب را برمی‌شمرد.

۷- درباره‌ی راه‌های حفظ دوستی و دوستان خوب با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.

مفاهیم کلیدی

احترام و نیکی به دوستان

توقع از دوستان

حفظ دوستی

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

توصیه‌ی ۱

مناسب است قبل از شروع درس ابتدا یکی از دانش‌آموزان متن «دوست داری برایت را بگویم» را بخواند؛ سپس، از بچه‌ها بخواهید با خواندن متن‌های کتاب، نظر خود را درباره‌ی رفتار شخصیت‌های مورد نظر بیان کنند.

توصیه‌ی ۲

مناسب است موقعیتی واقعی یا فرضی برای دانش‌آموزان طرح کنید و به آن‌ها فرصت دهید تا به بررسی جزئیات ماجرا و رفتارهای هر یک از افراد درگیر و نقش هر کدام بپردازند. طرح نمونه‌ای فرضی یا واقعی از اختلافی که بین دو دوست در مدرسه پیش آمده است و بحث و گفت‌وگو درباره‌ی عوامل به وجود آورنده‌ی این وضعیت و عواقب و راه‌حل‌های آن می‌تواند از آن جمله باشد؛ برای مثال، قهر کردن دو دوست به علت خطایی که یکی از آن‌ها مرتکب شده یا دوستی و صمیمیتی که به علت بی‌توجهی و توقعات بی‌جا به ناراحتی تبدیل شده است و مواردی نظیر آن.

متن کوتاهی بنویسند. آن‌گاه از یکی دو نفر بخواهید متن خود را در کلاس بخوانند.

توصیه‌ی ۷

بعضی از اتفاقات را می‌توان با هماهنگی با تعدادی از دانش‌آموزان به صورت نمایش درآورد و سپس از آن‌ها خواست تا در مورد رفتار شخصیت‌های نمایش اظهار نظر کنند؛ مثلاً در مورد خانه‌ی شنی می‌توان از دو نفر خواست که پس از ورود به کلاس، با خمیربازی روبه‌روی بچه‌ها خانه یا چیز دیگری درست کنند؛ سپس، نفر سومی وارد کلاس شود و با مشت یا ضربه‌ای کار بچه‌ها را خراب کند و با حالتی که حاکی از زرنگی او باشد، کنار برود. معلم می‌تواند درس را با اجرای این نمایش آغاز کند و نظر بچه‌ها را در مورد شخصیت‌های نمایش جویا شود.

توصیه‌ی ۸

بهتر است این درس زمانی تدریس شود که اتفاقی شبیه به آنچه در متون درس آمده است، در کلاس یا مدرسه رخ داده باشد. در این صورت، زمینه‌ی روانی و فکری لازم برای درک این موضوع از قبل مهیا شده است.

توصیه‌ی ۹

می‌توانید از قالب «بازی» و فن «جمله‌سازی» استفاده کنید؛ برای این کار می‌توان سه، چهار کلمه‌ی بی‌ربط و در عین حال به ظاهر خنده‌دار در اختیار دانش‌آموزان گذاشت و از آنان خواست تا جمله، شعر یا عبارتی بسازند که نشان دهد، فهمیده‌اند که از یک دوست خوب چه رفتارهایی سر می‌زند؛ مثلاً با استفاده از این کلمات «دوغ، سینی، قابلمه و گل» می‌توان جمله‌هایی مانند جمله‌های زیر ساخت:

نکته

بسیار مناسب است که این درس، همراهی عملی به دنبال داشته باشد؛ مثلاً دوستی‌ها را در کلاس تحکیم بخشد؛ پس، برای دست‌یابی به این هدف، فعالیت‌های مناسبی را در این زمینه ترتیب بدهید. بچه‌ها را نسبت به بی‌توجهی به حقوق دوستان خود یا زیر پا گذاشتن حقوق دیگران، حساس بار بیاورید.

«من با ملاقه، دوغی را که در قابلمه درست کرده بودم، داخل لیوان ریختم و در سینی‌ای که آن را با گل آراسته بودم، به دوستم تعارف کردم تا با نوشیدن آن خستگی‌اش از بین برود.»

توصیه‌ی ۱۰

داستان زیر (یا داستان مشابهی) را برای بچه‌ها تعریف کنید و از آن‌ها بخواهید آن را کامل کنند.

دو پسر بچه با هم دوست و هم‌بازی بودند و بیشتر وقتشان را با هم می‌گذراندند. یک روز آن‌ها تصمیم گرفتند برای گردش به جنگل بروند؛ پس، قدم زنان و در حالی که با هم صحبت می‌کردند، به راه افتادند. تازه به جنگل رسیده بودند که ناگهان خرسی از پشت درخت‌ها بیرون آمد. پسری که قوی‌تر و زرنگ‌تر بود، فوراً از درختی بالا رفت و اصلاً سعی نکرد به دوستش کمک کند. پسری که پایین درخت ایستاده بود، فهمید که هیچ راه فراری ندارد. او لحظه‌ای فکر کرد؛ بعد، روی زمین دراز کشید و خود را به مردن زد. خرس نزدیک و نزدیک‌تر شد و بالای سر پسرکی که روی زمین دراز کشیده بود، رفت و او را بو کرد. خرس که خیال می‌کرد پسرک مرده است او را رها کرد و از آن‌جا رفت.

وقتی خرس دور شد، پسر بچه‌ای که بالای درخت بود، از درخت پایین آمد و در حالی که می‌خندید، از دوستش پرسید: «راستش را بگو ببینم، وقتی خرس تو را بو کرد، در گوش تو چه گفت؟»

خرس به من گفت:

درباره‌ی «دوست داری برایت بگویم»

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»
در فعالیت کتاب کار این درس، از دانش‌آموزان خواسته
شده است کلماتی را که به دوستی و رفتار با دوستان مربوط
می‌شوند، یادداشت کنند و سپس، با استفاده از آن‌ها متنی بنویسند.
احساس بچه‌ها نسبت به دوست و دوستی، فواید دوستی با دیگران،
ویژگی‌های دوست خوب، انتظارات ما از دوستانمان، وظایف ما
نسبت به آن‌ها، راه‌های حفظ دوستی و ... از جمله موضوعاتی
هستند که می‌توانند محور نوشته‌های دانش‌آموزان باشند.

درباره‌ی «من می‌توانم»

در فعالیت این قسمت، از دانش‌آموزان خواسته شده است که داستان‌های کوتاه درس را آن گونه که می‌خواهند، تغییر دهند و بازگو کنند. این فعالیت نیز زمینه‌ی دیگری برای تقویت توانایی

ارزش‌یابی

نامناسب با دوستان

- بیان کردن برخی از وظایف خود در برابر خویشان، دوستان یا همسایگان
- بیان نمودن برخی از ویژگی‌های دوست خوب
- گفت‌وگو درباره‌ی راه‌های حفظ دوستی و دوستان خوب

- مشاهده‌ی عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های زیر و ثبت نتایج آن در «جدول ثبت نتایج مشاهدات آموزگار» به ارزش‌یابی دقیق آموخته‌های ایشان از این درس کمک می‌کند.
- گفت‌وگو درباره‌ی وقایعی که در متن درس ذکر شده است؛

- فعالیت‌های مورد نظر معلم.
- برای نمایش دادن ارتباط اهداف و فعالیت‌های توصیه شده در این درس، جدولی تهیه شده است که در طراحی، اجرا و ارزش‌یابی تدریس مفید واقع می‌شود.

- قضاوت کردن درباره‌ی رفتار شخصیت‌های داستان‌های کوتاه درس
- تکمیل کردن یا تغییر دادن داستان‌ها مطابق با میل خود
- بیان کردن خاطره یا نمونه‌ای دیگر از رفتار مناسب و

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش‌آموز (انتظارات): دانش‌آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
*	*		*	آشنایی با برخی از وظایف و حقوق دوستان نسبت به یک‌دیگر	درباره‌ی وقایعی که در متن درس ذکر شده‌اند، با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.
*	*		*	تقویت این نگرش که «هر مسلمان باید دوستان خود را از میان خوب‌ها انتخاب کند و به آن‌ها نیکی کند».	داستان‌ها را مطابق میل خود کامل می‌کند یا تغییر می‌دهد.
*	*		*	تلاش برای داشتن رفتار نیک با دوستان	درباره‌ی رفتار شخصیت‌های داستان‌های کوتاه درس، قضاوت می‌کند.
*	*		*	آشنایی با ویژگی‌های دوست خوب و راه‌های حفظ دوستی با او	برخی از ویژگی‌های دوست خوب را برمی‌شمرد.
*	*		*		برخی از وظایف خود را در برابر خویشان، دوستان یا همسایگان ذکر می‌کند.
*	*		*		درباره‌ی راه‌های حفظ دوستی و دوستان خوب، با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.